

آشنایی با پاره‌ای از مفاهیم و

اصطلاحات تجاری و اقتصادی

پرداخت کرایه حمل کالا تا مقصد (نام
Freight or Carriage Paid to (Named Point
of Destination)/ DCP
مقصد) دی. سی. پی

شرایطی است در قرارداد فروش
بین‌المللی که طبق آن فروشنده کالا را
به نخستین حمل‌کننده تحویل می‌دهد و
کرایه حمل آنرا تا مقصد مقرر می‌پردازد.

عهده فروشنده قرار دارد، لذا ضروری است
که در قرارداد فروش، مقصد کالا مشخص
گردد.

فروشنده تا هنگام تحویل کالا به نخستین
حمل‌کننده تمامی هزینه‌های کالا و
مسئولیت خطرات احتمالی متوجه آنرا تقبل
می‌کند. مخارجی که از بابت بسته‌بندی کالا
(چنانچه در عرف تجارت ارسال آن نوع کالا
با بسته‌بندی صورت گیرد)، بازرسی و اخذ
مجوز صدور صورت می‌گیرد، و همینطور
مالیات و عوارضی که در صورت لزوم برای
صدور کالا پرداخت می‌شود، جزء
هزینه‌های یادشده محسوب می‌گردند.

توضیحات: طبق شرایط DCP فروشنده
متعهد است کالا را در پایانه بار «نخستین
حمل‌کننده» First carrier تحویل
دهد. منظور از نخستین حمل‌کننده شخصی
است که کالا را جهت حمل از فروشنده
تحویل می‌گیرد. در مواردی که چند
حمل‌کننده در جریان حمل و نقل کالا
به مقصد مشارکت داشته باشد (مثلاً لزوم
حمل و نقل داخلی پیش از حمل و نقل
بین‌المللی)، تحویل با قرار دادن کالا در
اختیار نخستین حمل‌کننده از حمل‌کنندگان
مزبور صورت می‌گیرد. وظیفه انعقاد قرارداد
حمل کالا به مقصد و پرداخت کرایه نیز بر

بنابراین با توجه به حدود تعهدات فروشنده، قیمت فروش کالا در معاملات مبتنی بر DCP علاوه بر قیمت خود کالا، شامل تمام هزینه‌هایی می‌گردد که برای کالا تا هنگام تحویل به نخستین حمل‌کننده و حمل آن تا مقصد مقرر بعمل می‌آید.

مسئولیت فروشنده تا رسیدن کالا به مقصد ادامه پیدا نمی‌کند، بلکه با تحویل کالا به نخستین حمل‌کننده خاتمه می‌پذیرد. این امر بدان معنا است که اولاً مسئولیت خطر از میان رفتن یا آسیب دیدن کالا در چنین لحظه‌ای از فروشنده به خریدار منتقل می‌شود، ثانیاً کالا با مسئولیت خریدار حمل می‌گردد. از آنجا که می‌توان از شرایط DCP بدون توجه به شیوه حمل و نقل خاصی استفاده بعمل آورد، حمل‌کننده ممکن است بنگاه حمل و نقل زمینی، شرکت کشتیرانی یا هواپیمایی، سازمان راه آهن، عامل مؤسسه حمل و نقل مرکب یا حتی واسطه حمل و نقلی (Forwarder) باشد که به عنوان طرف متعاقد در قرارداد حمل و نقل، مسئولیت حمل‌کننده را عهده‌دار می‌شود.

فروشنده موظف است پس از تحویل کالا به نخستین حمل‌کننده، سند متداول حمل و نقل (Usual Transport Document) در آن شیوه حمل را که مبین تحویل کالا به حمل‌کننده و حمل آن تا مقصد مقرر باشد، جهت خریدار تهیه نماید. بارنامه‌های زمینی (سند حمل از طریق راه آهن Rail Consignment Note و سند حمل جاده‌ای Road Consignment Note)

یا راهنامه جاده‌ای (Road Waybill) و هوایی (سند حمل هوایی Air Consignment Note) یا راهنامه هوایی (Air Waybill) فقط به عنوان رسید حمل‌کننده در قبال دریافت کالا تلقی می‌گردند و شرایط قرارداد حمل را اعلام می‌دارند، لکن برخلاف بارنامه دریایی (Bill of Lading) of معرف کالا محسوب نمی‌شوند و همچنین قابلیت انتقال به غیر را ندارند. لذا به هنگام تحویل گرفتن کالا همانقدر کافی است که دریافت‌کننده هویتش را به عنوان گیرنده کالا، که در اسناد فوق ذکر می‌شود، برای حمل‌کننده اثبات نماید. ترتیب اشاره شده متضمن این معنا است که خریدار در مدت حمل و نقل نمی‌تواند مالکیت کالا را به سادگی از طریق واگذاری نسخه اصلی سند حمل و نقل به دیگری منتقل کند.

خریدار با دریافت سند متداول حمل و نقل و سیاهه تجاری (فاکتور) تحویل کالا را می‌پذیرد و پس از رسیدن کالا به مقصد مقرر، قیمت آنرا به ترتیب پیش‌بینی شده در قرارداد پرداخت می‌نماید و به استثنای کرایه حمل، کلیه هزینه‌هایی که در جریان حمل و نقل کالا تا رسیدن به مقصد به آن تعلق می‌گیرد و همچنین هزینه‌های تخلیه کالا را تقبل می‌کند، مگر اینکه هزینه‌های مزبور جزء کرایه محسوب شده باشند. اما چنانچه خریدار بخواهد پس از تحویل کالا به نخستین حمل‌کننده قیمت آنرا پرداخت کند، باید سند حمل و نقل قابل انتقالی (مانند بارنامه دریایی) درخواست نماید تا مالکیت کالا به او منتقل شود، یا فروشنده

نسخه‌ای از سند حمل و نقل را که به خودش تعلق دارد تسلیم خریدار نماید که در چنین حالتی طبق مقررات اکثر کنوانسیونهای ناظر بر حمل و نقل بین‌المللی (مانند CMR Convention Relative au Contrat de Transport International de Marchandise s

Par Route) در مورد حمل و نقل جاده‌ای، (Convention International Concernant- CIM) — (Le Transport des Marchandises Par chemin de Fer) در خصوص حمل و نقل از طریق راه آهن، و ورشودر باره حمل و نقل هوایی) فروشنده دیگر نخواهد توانست با دادن دستورات جدید به حمل کننده اصلاح یا تغییر مسیر قبلی را خواستار شود، یا اینکه فرستنده (فروشنده) در سند حمل و نقل حق تصرف در کالا را به گیرنده (خریدار) واگذار کرده باشد که در این صورت از تاریخ تنظیم سند حمل و نقل، گیرنده می‌تواند این حق را اعمال نماید.

البته باید خاطر نشان ساخت که برخلاف اسناد فوق‌الذکر، در اسناد حمل و نقلی، مانند راهنامه دریایی (Ocean/ Sea/ Liner Waybill) و رسید کرایه Freight Receipt، خریدار نباید به صرف مبادله چنین اسنادی قیمت کالا را بپردازد، زیرا فروشنده هنوز می‌تواند در مورد اصلاح یا تغییر مسیر حمل مقرر در قرارداد حمل و نقل، دستورات جدیدی به حمل کننده بدهد. در مواردی که کالا پیش از آغاز حمل و نقل بین‌المللی، جهت حمل و نقل داخلی به حمل کننده

دیگری تحویل داده می‌شود، فروشنده نباید برای این قسمت از حمل سند خاصی ارائه دهد و تحویل سند متداول حمل و نقل که ناظر بر حمل و نقل بین‌المللی کالا است کفایت می‌کند.

با توجه به مراتب بالا، DCP و C&F در اساس تفاوتی با یکدیگر ندارند چون طبق هر دو شرایط، فروشنده کرایه حمل کالا را تا مقصد مقرر می‌پردازد. تفاوت آنها از اینجا ناشی می‌شود که فروشنده در معاملات مبتنی بر DCP می‌تواند شیوه‌های مختلف حمل و نقل، از جمله حمل و نقل مرکب، را برای حمل کالا به مقصد، مورد استفاده قرار دهد، در حالیکه طبق C&F فقط شیوه حمل و نقل دریایی کاربرد دارد. از همین روبر اساس DCP نقطه تحویل کالا به حمل کننده، یا به عبارت دیگر محل انتقال مسئولیت خطرات متوجه کالا، برخلاف C&F دیگر لبه (ترده) کشتی نیست، بلکه پایانه بارنخستین حمل کننده می‌باشد.

اتاق بازرگانی بین‌المللی (ICC) با هدف استاندارد کردن اصطلاحات تجاری، مهمترین تعهدات فروشنده و خریدار در قراردادهای مبتنی بر DCP را به شرح زیر تعیین کرده است:

تعهدات فروشنده:

— انعقاد قرارداد حمل و پرداخت کرایه تا مقصد مقرر

— تحویل کالا به نخستین حمل کننده

— اخذ مجوز صدور و در صورت لزوم پرداخت مالیات و عوارضی که

طرفین قرارداد فروش کالا، در صورت
تمایل می‌توانند با افزودن واژه
(INCOTERMS) به دنبال DCP، یا
تصریح این مطلب که اینکوترمز ناظر بر
قراردادشان خواهد بود، مقررات اتاق
بازرگانی بین‌المللی در این خصوص را بر
قرارداد خود حاکم گردانند.

به صدور کالا تعلق می‌گیرد.
— تهیه سیاهه تجاری (فاکتور) و سند
متداول حمل و نقل جهت خریدار.
خریدار:
— قبول تحویل کالا وقتی که به نخستین
حمل‌کننده تحویل، و سیاهه تجاری، و
بسته به عرف، سند متداول حمل و نقل
به وی (خریدار) تسلیم شده باشد.

بسمه تعالی

به اطلاع کلیه علاقمندان و دانش‌پژوهان می‌رساند
موسسه مطالعات پژوهش‌های بازرگانی انتشارات خود را در شانزدهمین
نمایشگاه بین‌المللی بازرگانی تهران در معرض نمایش و فروش قرار میدهد
زمان: ۱۰ تا ۱۸ مهر ۱۳۶۹
مکان: تهران بزرگراه شهید چمران محل دائمی نمایشگاهها

روابط عمومی
موسسه مطالعات پژوهش‌های بازرگانی